

دربچه

### نمایندگان شورای شهر به تحقیق وتفحص از مؤسسه همشهری رأی دادند

● شرق: در چهل‌ونهمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران، اعضای شورای شهر به تحقیق‌وتفحص از مؤسسه همشهری در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۶ رأی دادند. در ابتدای جلسه روز گذشته شورای شهر تهران، محسن هاشمی، ریاست شورای شهر، با اشاره به لزوم استفاده از کرسی‌های آزاداندیشی برای حل مسئله حجاب گفت: مسئله الزامی‌بودن حجاب، موضوعی است که از ابتدای انقلاب مطرح بود؛ پرسشش اساسی اینجاست که ما در تربیت نسل جدید چگونه عمل کرده‌ایم که بخشی از نسل جوان که در دهه نخست انقلاب مدافع پرشور حجاب بودند، اکنون دچار تردید و برخی مخالف شده‌اند؟ البته برخورد با بی‌حجابی بیش از آنکه مسئله‌ای شرعی باشد، یک الزام قانونی است... بنا بر نظر قریب‌به‌اتفاق علما و مراجع تقلید، حجاب یک واجب شرعی برای مؤمنان است، اما همان‌گونه که درباره نماز که مهم‌ترین واجب دینی است، با افراد بی‌نماز برخوردی نمی‌شود، از منظر دینی گناه مربوط به رعایت‌نکردن حجاب نیز بر عهده شخص است. او افزود: در این موضوع ابتدا باید توجه کنیم مسئله الزامی‌بودن حجاب یک مسئله اجتماعی است و مسائل اجتماعی معمولاً پیچیده و چندوجهی هستند، پس نمی‌توان تنها از یک رویکرد مانند رویکرد فقهی موافقان یا رویکرد فمینیستی مخالفان به مسئله پرداخت».



در جلسه علنی روز سه‌شنبه شورای شهر تهران نیز پس از آنکه بارها بررسی تقاضای تحقیق‌وتفحص در عملکرد مالی و اجرایی مؤسسه همشهری در فاصله سال‌های ۸۴ تا ۹۶ در دستور کار شورا قرار گرفته بود، این هفته این موضوع به‌عنوان اولین دستورجلسه بررسی شد و با ۱۰ رأی این تحقیق‌وتفحص به جریان افتاد. حسن رسولی، نایب‌رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه شورای شهر تهران، قبل از آغاز دلایل طرح این موضوع، توضیح داد: براساس آیین‌نامه‌های اجرایی، پس از اعلام این تحقیق‌وتفحص، شهردار می‌تواند ۳۰ دقیقه از عملکرد موضوع تحقیق‌وتفحص دفاع کند. چرا شهردار تهران باید از عملکرد گذشته دفاع کند؟ اگر این‌گونه نیست، فلسفه این تحقیق‌وتفحص چیست؟ حجت نظری، به‌عنوان مخبر کمیسیون، گفت: اتفاقاتی در منابع انسانی همشهری افتاده که شایان بررسی است. دو نفر از رازنشتگان صندوق بانزشتگی در سال‌های ۸۹ تا ۹۶ به‌عنوان مدیر مالی و بازرگانی همشهری منصوب شدند یا یکی از کارمندان شهرداری که در سال ۹۱ در خارج از کشور بوده و در سال ۹۳ مرخصی بدون حقوق آن به اتمام رسیده، در نامه‌ای درخواست بازگشت به کار به صورت دورکاری را می‌کند و عملاً از سال ۹۳ تا ۹۵ به حکم کارگزینی مؤسسه همشهری، دبیرسرویس فرهنگ و هنر همشهری آنلاین بوده و حقوق و مزایا دریافت کرده است. ۲۸۶ نفر از این امکانات شبهه‌دار در سال‌های اعلام‌شده بهره‌مند بوده‌اند. در نهایت اعضای شورا با ۱۰ رأی موافق، سه رای مخالف و دو رأی ممتنع با تحقیق‌وتفحص موافقت کردند.

در ادامه نیز اعضای شورای شهر تهران طرح سیاست‌ها، راهبردهای اساسی، اولویت‌ها و مسائل کلیدی برنامه پنج‌ساله سوم توسعه شهر تهران را به تصویب رساندند. بررسی طرح سیاست‌های شهرداری تهران برای تدوین برنامه پنج‌ساله سوم توسعه شهر تهران، موضوع دستورجلسه‌ای بود که اولویت آن در چهلمین جلسه شورای شهر تهران به تصویب رسیده بود و در چهل‌ونهمین جلسه شورای شهر تهران به تصویب رسید.

مرتضی الویری، رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه شورای شهر تهران، در تشریح این طرح گفت: پیش از این، سیاست‌های تدوین برنامه سوم توسعه شهر تهران از سوی شورای شهر دوره چهارم به تصویب رسیده بود که با توجه به تغییر مدیریت شهری، با ۱۸ امضا و به قید یک فوریت، تغییر آن به تصویب رسید و به کمیسیون برنامه‌وبودجه ارجاع داده شد. الهام فخاری، دیگر پیشنهاددهنده نبود و گفت: باید اولویت‌ها و مسائل کلیدی را بزرگ‌نمایی کنیم و با برجسته‌کردن محورها، رویکردهای خود را تثبیت کنیم. ازاین‌رو، پیشنهاد می‌دهم موضوع سلامت اجتماعی، سبک زندگی و بهداشت روان در اولویت‌ها قرار گیرند. ناهید خداکرمی در مخالفت با این موضوع گفت: این برنامه سیاست‌ها و راهبردهای شهرداری است و هیچ‌کدام این موضوع‌ها از مقوله‌های کاری شهرداری نیست. در نهایت این پیشنهاد رأی لازم را کسب نکرد.

شرق: دومین روز همایش امید اجتماعی هم روز گذشته ادامه داشت و در این همایش محمدمبین قانعی‌راد، عضو هیئت‌علمی دانشگاه جامعه‌شناسی مرکز تحقیقات سیاسی کشور، علیرضا علوی‌تبار، فعال سیاسی و شهیندخت مولاوردی، مشاور رئیس جمهوری در امور حقوق شهروندی، سخنرانی کردند.

#### انصاف‌اکتشافی وامیداجتماعی

علیرضا علوی‌تبار، فعال سیاسی و روزنامه‌نگار، در دومین روز همایش علمی امید اجتماعی در ایران در سخنان خود به مسئله انصاف در اجتماع اشاره کرد. به عقیده علوی‌تبار میزان درک انصاف در جامعه از سوی افراد نسبتی مستقیم با امیدواری اجتماعی آنان خواهد داشت. او معتقد بود اگر امروز احساس می‌کنیم امید اجتماعی در جامعه ما پایین است، به نگاه آنان نسبت به عدالت در جامعه بازمی‌گردد. او تنها راه نجات کشور از این ورطه را اصلاحات اساسی و بنیادی در ساختارها به نفع احیای نقش جمهور در گذشته تجریه بی‌عدالتی داشته باشد، در کارهایی که صحبت علوی‌تبار آمده است:

تصور من از امید اجتماعی به صورت یک نگرش است. اگر این مسئله پذیرفته شود؛ پس امید هم مانند هر نگرش دیگری سه عنصر دارد؛ وجه شناختی، وجه عاطفی و وجه آمادگی برای اقدام. در راستای تبیین وضعیت امید اجتماعی یکی از کارهایی که می‌تواند استفاده شود، نظریه اکتشافی انصاف از سوی الن لید است که به‌خوبی امید اجتماعی را توصیف می‌کند. این نظریه تکامل را بهبودبخشی مدل دیگری است که از پیش در تئوری‌های رفتار سازمانی به نام بی‌عدالتی مورد انتظار مطرح بود. مطابق آن اگر کسی در گذشته تجربه بی‌عدالتی داشته باشد، در آینده انتظار بی‌عدالتی خواهد داشت. این انتظار براساس اطلاعاتی است که شخص درباره آینده نیز دریافت می‌کند. به عبارتی یک نوع بی‌عدالتی ادراک‌شده در او ایجاد می‌شود.

در نظریه او ارجاعات زیادی به عدالت و تصور ما از عدالت می‌شود. عدالت در این نظریه بسیار به دیدگاه جان رالز شباهت دارد؛ یعنی شکلی از انصاف و بی‌طرفی. یعنی وقتی از عدالت صحبت می‌شود، در حقیقت نوعی ارجاع به انصاف و درک ما از انصاف است. حرف اصلی لید این است که وقتی یک فرد می‌خواهد تصمیم مهمی بگیرد و فقط می‌تواند میان منافع خودش، گروهش و خانواده‌اش در مقابل منافع دیگران یکی را انتخاب کند، اغلب منافع خود و خانواده و گروهش را انتخاب خواهد کرد؛ هرچند اغلب این انتخاب را توجیه می‌کند.

به‌طورکلی هر رفتاری که پاداش بیشتری داشته باشد، احتمال انجام و تکرارش بیشتر است و چون افراد در رفع نیازهای خودشان نسبت به دیگران پاداش بیشتری به دست می‌آورند، پس معمولاً اولویت با رفع نیازهای خود، خانواده و گروه وابسته به خود خواهد بود. به‌همین دلیل پدیده‌ای شکل می‌گیرد که عنوان معمای بنیادین اجتماعی را بر آن اطلاق کرده‌اند. این معما به این اشاره دارد که از سویی انسان‌ها مجبور به زندگی در اجتماع هستند و از سوی دیگر انگیزه‌ای قوی در فردگرایی دارند. لید سؤالی را مطرح می‌کند که آدم‌ها با وجود انگیزه فردگرایانه، در مواقعی حالت جمعی را بر فردی ترجیح می‌دهند! مسئله اینجاست که این حالت در چه مواقعی ایجاد می‌شود؟ پاسخی که لید می‌دهد، حالتی است که مردم احساس کنند که لید می‌دهد، حالتی است که مردم احساس کمتر کنند، حالتی است که بر اثر آن ابتدا اطلاعاتی را از محیط می‌گیریم، سپس برخی از آن اطلاعات را به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه گزینش کرده و انتخاب می‌کنیم. سرانجام با سازماندهی مجدد آنها، از دل آن اطلاعات، معای انصاف را دریافت می‌کنیم. تأکید لید این است که نوعی اکتشاف در این فرایند در ذهن ما شکل می‌گیرد. ما از دل این داده‌های پراکنده یک معنای وجود درک می‌کنیم و از دل آنها یک معنا برای انصاف تولید می‌شود و فرد به برداشتی از وضعیت انصاف در جامعه خود می‌رسد. در ادامه می‌توان برداشت‌ها از جامعه را ذیل سه دسته تقسیم کرد: عدالت توزیعی، عدالت رویه‌ای و عدالت مراوده‌ای. افراد زمانی که به جامعه خود نگاه می‌کنند، در ابتدا بر اثر توزیع مطلوب‌های کمیاب مانند ثروت، قدرت و منزلت قضاوت می‌کنند. این نوع داوری را عدالت توزیعی

### جامعه

علوی‌تبار در دومین روز همایش امید اجتماعی مطرح کرد

## نیاز به تغییرات اساسی بیش از هر زمان دیگری



عکس: مؤسسه رحمان

می‌نامند. در مرحله بعد به رویه‌های موجود در جامعه نگاه می‌شود. اینکه چنین محصولات مطلوبی در چه رویه‌ای توزیع شده است، قضاوت ما از عدالت رویه‌ای را شکل می‌دهد. در آخر براساس نوع برخورد توزیع‌کنندگان با فرد قضاوت دیگری که به‌عنوان عدالت مراوده‌ای تعریف شده است، شکل می‌گیرد. مجموعاً این سه نوع داوری تصور انصاف در جامعه را نشان می‌دهد و این قضاوت بر احساس آنان از جامعه و پذیرشی که نسبت به توزیع‌کنندگان و قضاوت‌شان از قواعد جاری در جامعه خواهد داشت، اثر می‌گذارد. همان‌طور که در ابتدا توضیح دادم اگر امید را نوعی نگرش بدانیم و بپذیریم که امید اجتماعی حاصل قضاوت ما از میزان وجود انصاف در زندگی اجتماعی است و بپذیریم که قضاوت ما از انصاف به میزان زیادی به عدالت توزیعی، رویه‌ای و مراوده‌ای مرتبط می‌شود، تبیینی که این نظریه از امید اجتماعی دارد را دریافت‌ایم. حال اگر بپذیریم امید اجتماعی امروز در جامعه ما به کمترین میزان خود رسیده است، پس باید بپذیریم نزد مردم جامعه ما امروز از توزیع و از مراودات موجود تصور عادلانه وجود ندارد. در نتیجه این تصور آنها از انصاف، افراد را به سمت ناامیدی اجتماعی برده است. راهکار مقابله با این ناامیدی باور مجدد به جایگاه جمهور در بنیان‌گذاری است. یعنی اگر در ملتی این تصور ایجاد شود که جایگاه جمهور مورد توجه است و جایگاه بنیادی خود را در امور دارد، چنین مسئله‌ای منجر به اعتمادبه‌نفسی در میان اعضای جامعه می‌شود. در نتیجه توأم با اصلاحات اساسی مجدد احیا خواهد شد. این خواسته جامعه ما و تاریخ ما از نسل ماست. در پایان اضافه کنم به نظرم امید به مقدار زیادی با اعتقاد ما نسبت با کل هستی نیز مرتبط است. اگر ما هستی را یک نظام اخلاقی بدانیم، پس جهان ما یک سیستم خواهد بود که به خوب و بد و واکنش نشان می‌دهد. این بستر امیدبخش خواهد بود و فضای ناامیدی بر ما غلبه نخواهد کرد.

#### امیداجتماعی نتیجه احقاق حقوق شهروندی

شهیندخت مولاوردی، مشاور رئیس جمهوری در امور حقوق شهروندی هم از دیگر سخنرانان روز دوم اولین همایش علمی امید اجتماعی در ایران بود. او در صحبت‌های خود ضمن اشاره به جهانی بودن حقوق شهروندی که یک ظرفیت آرزومندی بعد از تاریخ چهار راهکار طولانی و مشروطه‌خواهی و مبارزات دیگر است که پیش‌نویس آن در صد روز ابتدایی دولت یازدهم و در تاریخ ۲۹ آذر سال ۹۵ به شکل روزی درآمد، یک ظرفیت برای مطالبه‌گری گروه‌های مختلف مانند گروه‌های در حاشیه مانند زنان، جوانان و اقوام است.

دولت متعهد به احقاق حقوق شهروندی است به‌ویژه بعد از اولین سالگرد حقوق شهروندی نشان داده شده که انتظارات جامعه نسبت به آن بالا رفته و این نشان‌دهنده پویایی جامعه برای مطالبه‌گری است. تحقق این وضعیت به شهروندان فعال که کنشگری آگاهانه دارند و ساختارهای تبعیض‌آمیز را بررسی کرده‌اند و برای اصلاح آن تلاش می‌کنند، نیاز دارد. نه شهروندان بی‌عملی که هیچ فعالیتی ندارند. باید به تقویت مشارکت اجتماعی توجه داشته باشیم از جمله از راه ترویج گفت‌وگوی جمعی. این‌گونه همایش‌ها برای آگاهی جمعی می‌تواند برای دولت هم به منظور برنامه‌ریزی درست کمک‌کننده باشد. دکتر فراس‌تخواد در مقاله‌ای عنوان کردند، ما در مقابل درماندگی آموخته‌شده امید را داریم اما نهادهایی مانند خانواده، سیستم آموزش‌وپرورش و نهادهای دولتی مدام نتوانستن را القا می‌کنند. ما احساس توانمندی آموخته‌شده را نداریم و باید این مسئله را در نظر داشته باشیم امید از طریق تعاملات اجتماعی برطرف می‌شود. مهم‌ترین شکاف، شکاف دولت و ملت است که فرصت برای بررسی این شکاف نیست و این بحث‌ها باید برای تعمیر این شکاف‌ها باشد نه تعمیق آنها.

#### امیداجتماعی به مثابه ویژگی وجدان جمعی

دکتر محمدامین قانعی‌راد، عضو هیئت‌علمی دانشگاه جامعه‌شناسی مرکز تحقیقات سیاسی کشور نیز در سخنان خود در این همایش ضمن تأکید بر فردی‌بودن مفهوم امید، بر ویژگی‌های اجتماعی امید اجتماعی تأکید کرد. قانعی‌راد معتقد بود اگر جامعه بتواند امید را تولید کند افراد آن جامعه نیز امیدوار خواهند شد. متن سخنان دکتر قانعی‌راد در ادامه آمده است: امید اجتماعی دارای یک ویژگی دوگانه است، شاید به نحو خیلی روشنی جمعی و فردی است و از یک سو با روان‌شناسی فردی و از یک سو با روان‌شناسی اجتماعی سروکار داریم. به‌طوری‌که تفکیک آنها مشکل است، ولی سعی می‌شود در این بحث از نظر تحلیلی بین این دو تفکیک قائل بشویم. بیشتر بحث‌های امروز درباره امید اجتماعی به‌عنوان یک نگرش فردی و نگرشی در زندگی روزمره به آن نگاه و توجه می‌شود و آدم‌ها ناامید می‌شوند وقتی بی‌عدالتی و تبعیض در جامعه می‌بینند. باید این وضعیت را در نظر بگیریم که افراد در جامعه‌ای که خودش امیدوار است یا خیر آیا امیدوار هستند یا نیستند؟

ادامه در صفحه ۱۵

خبر ویژه

### نیکوکار تهرانی ۵ زندانی جرائم غیرعمدا را آزاد کرد

● روابط عمومی نمایندگی ستاد دیه استان تهران: هدیه ۳۰ میلیون‌تومانی یک نیکوکار تهرانی، موجب آزادی پنج نفر از زندانیان نیازمند جرائم غیرعمد شد. هم‌زمان با روزهای پایانی سال، فرد نیکوکاری با واریز ۳۰ میلیون تومان به حساب این ستاد، بدهی ۵ نفر از زندانیان را پرداخت کرد. این نیکوکار که خواست نامش فاش نشود، با تأسی به سیره ائمه اطهار (ع)، ۳۰ میلیون تومان به حساب ۱۴۱۴ نزد بانک تجارت به نام ستاد دیه نمایندگی استان تهران واریز کرد تا در آزادی زندانیان جرائم غیرعمد سهیم باشد. براساس این گزارش، با واریز این مبلغ به حساب ستاد دیه و پیگیری کارشناسان و پرداخت بدهی پنج نفر از زندانیان واجد شرایط، مراجع قضائی حکم آزادی آنان را صادر کردند تا این افراد در روزهای پایانی سال نزد خانواده‌هایشان بازگردند. خیرین و نیکوکاران می‌توانند با مراجعه حضوری به نمایندگی ستاد دیه استان تهران (تلفن تماس ۰۸۸۶۱۸۱۷۰) یا شماره گیری #۰۱۴۱۴\*۷۳۳ از طریق تلفن همراه یا شماره حساب ۱۴۱۴ نزد بانک تجارت، یاری‌رسان زندانیان نیازمند باشند.

کارگروه آموزشی و مشاوره‌ای مهارت اخلاقی و پیشگیری از گزارش، با واریز این مبلغ به حمایت از زندانیان مرکز با حضور ۳۰۰ نفر از مادران، همسران و دختران مددجویان در سالن ملاقات ندامتگاه قزلحصار برگزار شد. به گزارش روابط عمومی سازمان زندان‌ها، کارگروه آموزشی و مشاوره‌ای مهارت اخلاقی و پیشگیری از اعتیاد و طلاق با همکاری انجمن حمایت از زندانیان مرکز با حضور ۳۰۰ نفر از مادران، همسران و دختران مددجویان در سالن ملاقات ندامتگاه قزلحصار برگزار شد.

حامد حجرگشت، مدرس کارگاه آموزشی در ندامتگاه قزلحصار گفت: این‌کارگاه با هدف کاهش اعتیاد و طلاق در بین خانواده مددجویان برگزار شد تا خانواده‌ها نسبت‌به آسیب‌های احتمالی آگاهی لازم را داشته باشند. گفتنی است در این طرح علاوه بر آموزش گروهی و مشاوره‌ای، بسته‌های حمایتی به ارزش یک میلیون و صد هزار ریال در قالب کارت هدیه بین ۳۰۰ نفر از همسران مددجویان توزیع شد.

شازدهمین کنگره

حزب مردم سالاری

مردم پرسشگر

حکومت پاسخگو

لازمه توسعه پایدار